

PRAKTISCHE THEOSOFIE

een cursus in tien brieven

door

dr. G. S. ARUNDALE

2. Uw dynamische krachten

1961

UITGEVERIJ THEOSOFISCHE VERENIGING, NED. AFD.
AMSTELDIJK 76 - AMSTERDAM-Z.

2. UW DYNAMISCHE KRACHTEN

Het is interessant, in de verbeelding de Egyptenaar te volgen, die voor het eerst metalen ontdekte, toen hij het schiereiland Sinaï introk, waar de oudste kopermijnen gevonden werden. Misschien heeft hij in deze omgeving zijn kampvuur aangelegd boven stukken kopererts die op de grond in het rond lagen. De gloeiende kolen van zijn houtvuur deden ten slotte de stukken erts smelten die ter beschutting om het vuur waren opgestapeld en dan kwam het koper als metaal tevoorschijn uit het erts. De volgende morgen vond die Egyptenaar, roerende in de gloeiende kolen, in de as een paar glimmende metalen bolletjes. Wij kunnen ons voorstellen, hoe hij ze oprapte en ze bewonderend bekeek, terwijl ze in het zonlicht glinsterden. Toen de ervaring herhaald werd, ontdekte hij, dat deze vreemde, glimmende bolletjes uit de stukken steen rondom zijn vuur waren gekomen.

Zonder het te weten, stond deze man aan het begin van een nieuw tijdperk, het Metalen Tijdperk en als deze rondzwervende Egyptenaar het had kunnen zien, zou het bolletje glimmend koper dat hij uit de as haalde, hem misschien een schitterend visioen hebben getoond van de toekomst met metalen gebouwen, grote bruggen, geweldige fabrieken, die dreunden van het geluid van duizenden metalen machines en lange, lange stalen wegen, waarlangs hele rijen denderende treinen voortsuisden. Want deze dingen van de moderne wereld en alles, wat zij betekenen, zouden misschien niet gebeurd zijn, in-

dien deze zwervende Egyptenaar dit kleine bolletje metaal niet voor het eerst op die belangrijke dag, heel lang geleden, in zijn hand had gehouden.

Op deze wijze hebben de eeuwenoude pogingen van de mensheid om zijn fundamentele behoeften te bevredigen en de verlangens van zijn ziel te vervullen, geleid tot schijnbaar toevallige ontdekkingen en ontwikkelingen, die in werkelijkheid slechts de volgende stap in het grote evolutieplan betekenden, waarin successievelijk zich ontwikkelende beschavingen aan de behoeften van de groeiende mensheid voldoen.

Uit de strijd om voedsel voor het lichaam ontstond de landbouw, de geneeswijzen uit de pogingen om dit lichaam in stand te houden, de emotionele aspiraties hebben steeds een uitweg gevonden in godsdienst en kunst; terwijl filosofie en wetenschap ontstaan zijn uit de activiteiten van de geest. Op zijn overgeërfde kennis heeft de moderne mens structuur op structuur opgestapeld; hij heeft de aarde veroverd, de zee en de lucht en zijn uitvindingen gaan de meest fantastische dromen van die Egyptenaar van lang geleden, te boven.

De glinsterende parel van de toekomst

Toch voelt de tegenwoordige mens zich ongelukkig, verslagen en gedwarsboomd; hij kan niet begrijpen, waarom datgene, wat hij zich in het verleden heeft verworven, hem niet het geluk en de vrede heeft gebracht, waarnaar hij verlangt. En omdat hij er behoefte aan heeft de paradox te begrijpen, die gevormd wordt door materiële welstand en geeste-

lijke armoede, heeft hij een andere glinsterende parel ontdekt, n.l. de vrucht van zijn onderzoekende geest, die hem de eenvoudige waarheid vertoont, dat de mens slechts blijvend geluk kan vinden wanneer de vermogens van zijn ziel zich in zijn dagelijks leven kunnen openbaren en zijn grotere doel vervuld wordt.

En als hij deze stralende „gedachteparel” om en om draait, dan zou de mens — indien hij in de toekomst kon zien — daarin het visioen aanschouwen van een nieuwe wereld, een wereld van broederschap en samenwerking, die uitgroeit uit dit kleine zaadje van deze eeuwenoude, maar nieuw-gevonden waarheid. Want, zoals de mens door de vermogens van zijn geest de natuur heeft overwonnen om te voldoen aan zijn stoffelijke behoeften, zo staat hij nu aan het begin van een nieuw tijdperk, waarin die dynamische vermogens van de ziel zich zullen ontplooien, welke vermogens zijn geestelijke behoeften ten goede zullen komen.

De doorsnee-mens echter, die zich van zijn goddelijke vermogens niet bewust is, grijpt begerig naar voorbijgaand geluk, terwijl hij zich de kennis, die hem in staat zou stellen zijn fouten in goede dingen om te zetten en alle ervaringen in wijsheid om te zetten teneinde het leven in edeler vorm op te bouwen, niet realiseert of verwerpt. Deze kennis, die vanouds bekend was maar die thans door de Theosofie wordt verkondigd, brengt het uiteindelijke besef, dat 's mensen ziel onsterfelijk is — en dat zij denkt, voelt en handelt door haar verschillende voertuigen.

Gij zijt die ziel, een klein deeltje van het Ene Leven, begiftigd met de kracht, de schoonheid en het vermogen van het Geheel, steeds trachtend, u uw Goddelijkheid bewust te worden. Zich het inwonende Leven te realiseren en te stralen door de schoonheid ervan, dynamisch te worden door zijn kracht en sereen door zijn vrede, is het geluk, waar alle ervaring toe leidt. Als u eenmaal het visioen van dit doel aanschouwd hebt, wordt het leven een voortdurende uitdaging en elk voorval een gelegenheid, waardoor enige belemmeringen voor de ziel uit de weg geruimd kunnen worden.

Welke zijn de hindernissen, die u beletten uw vermogens uit te drukken, zoals een donkere kap de glans van het licht in een lamp belemmert? Dat zijn de vooroordelen, de gevoelens van trots, van onverdraagzaamheid, die de geest kleuren; de onderdrukkingen, angsten en haatgevoelens die de emoties beïnvloeden; het gebrek aan verfijning en reactievermogen op de hogere gedachten en gevoelens, die zo dikwijls het stoffelijk lichaam karakteriseren, vooral als dit lichaam afgestompt en verhard is door verdovende middelen, alcohol, tabak en onrein dierlijk voedsel.

De afwezigheid van de ziele-eigenschappen in het dagelijks leven, en dus de afwezigheid van geluk, kan heel goed te wijten zijn aan de vaagheid van deze instrumenten, maar daar elk instrument het voertuig vertegenwoordigt waarmede een bepaalde fase van de ziel tot uitdrukking kan worden gebracht, is de taak niet, ze te vernietigen, maar ze krachtig te maken, te zuiveren, te verfijnen en te

controleren, zodat elk van deze instrumenten kan reageren op de kleinste impuls van binnen-uit. Het is daarom van het grootste belang, te weten waardoor uw leven gedomineerd wordt: door lichamelijke behoeften en begeerten? Door golven van emotionaliteit? Door de geest? Of is er een evenwicht, dat wordt in stand gehouden door het laaiende vuur van een alles-beheersende wil?

Een persoonlijke ontdekking kan u helpen dit uit te vinden, want alleen indien men erkent hoezeer men gebonden en onderworpen is aan de dagelijkse verhoudingen, kan men die taak op intelligente wijze benaderen.

Benauwt een verandering in de gewone routine u? Bent u àl te precies of àl te toegeeflijk voor uzelf waar het voedsel, drank of andere smaken betreft? Kunt u zich aanpassen aan oncomfortabele of nieuwe levensomstandigheden of omgeving? Worden uw hogere impulsen om te dienen, uw ambities voor een groot en mooi leven gesmoord in een lichamelijke inertie en onverschilligheid? U kunt zich wel voor de taak gesteld zien het stoffelijk lichaam aan uw hogere doelstellingen dienstbaar te maken.

Of wordt misschien de ziel gefrustreerd door de verwickelingen van geest en hart? Worden uw levenshouding, uw activiteiten en uw beslissingen bepaald door sympathieën, antipathieën, trotsgevoelens, vooroordelen en jalouzieën? Om dit te kunnen ontdekken, moet u uw reacties op elke omstandigheid gadeslaan. Als u in staat bent de goede eigenschappen van een ander te ontdekken wanneer er

een wederzijdse antipathie bestaat, zal het vooroordeel zijn greep op u verliezen; als u zich gelukkig kunt voelen wanneer het geluk of de kans waarop u hoopte aan een ander gegeven wordt, zal de jalouzie zijn invloed zien verminderen; als u in harmonie met iemand, die u irriteert, kunt samenwerken, of wanneer u te zijnen gunste kunt spreken wanneer zijn woorden bedoelden u te kwetsen, dan bent u een heel eind op weg naar die onpersoonlijke houding, die volmaakte rechtvaardigheid is. De elementen van uw eigen slavernij liggen binnen deze gewone ervaringen.

Als ge probeert de krachten, die uw leven beheersen, te begrijpen, moet ge ze niet benaderen als de vrome moralist, die graag wil vernietigen, maar eerder als de kunstenaar, die met oneindige zorg en geduld zijn werktuigen kiest, omdat hij er zich bewust van is dat zijn scheppend vermogen alleen ten volle kan worden uitgedrukt door volmaakte en harmonieuze instrumenten. De hele natuur moet antwoord geven op de lichtste aanraking van de hoogste aspiraties, zoals de viool vibreert op het genie van de kunstenaar. Gematigdheid, onthouding en beheersing worden zodoende positieve krachten, die de toekomst, die u zich voor ogen hebt gesteld, helpen opbouwen.

Het juist functioneren van de geest en de emoties hangt in aanzienlijke mate af van de juiste training en zorg voor het stoffelijk lichaam, omdat dit hun verbindingskanaal vormt met de buitenwereld, waardoor ze groeien en ervaringen opdoen. Het stoffelijk lichaam moet rhytmisch en soepel

zijn, in staat om langdurige vermoeidheid en ontbering te verdragen; het vereist voortdurende zorg, maar gehoorzaamt dan steeds aan de hogere mens, omdat het veerkrachtig is geworden.

Training van het denkvermogen is niet minder belangrijk, hoewel de tegenwoordige opvoedingsmethoden zich slechts vaag realiseren dat de hoogste functie van het denkvermogen is: het verzamelen van feiten en materialen louter met het doel de nuttige elementen te selecteren en dat, wat niet te gebruiken is, te verwerpen. Tot dit doel moet de geest helder, waakzaam en buigzaam worden gemaakt, zodat zij erop ingesteld is gemakkelijk onderscheid te maken tussen dat, wat waar en dat, wat onwaar is voor de geest. Zij moet erop ingesteld zijn het Werkelijke te onderscheiden van het onwerkelijke, datgene wat blijvend is, temidden van alle voorbijgaande dingen.

Maar — hoeveel aandacht er ook terecht besteed worde aan het stoffelijk lichaam en aan het denkvermogen — niet minder aandacht verdient de emotionele natuur, opdat deze eveneens sterk, beheerst en op één doel gericht worde. De meeste mensen worden door hun emoties gedreven, ze leven in een voortdurende staat van sterke opwinding en vreugde, of ze zijn gekwetst, geschokt of klagerig, niet in staat zichzelf uit het verdriet of de eenzaamheid waarin ze gehuld zijn te bevrijden; en terwijl de grote slinger van de levenspendule noodzakelijk is in het groei- en ontwikkelingsproces van het karakter, moet er vastheid en beheersing zijn voor de doeleinden der ziel.

Nu wij vol zijn van lagere begeerten en emoties — wat te zeggen van de hogere? Bent u een bewust levend mens? Staat u midden in het leven of trekt u zich terug, terwijl u weigert te beminnen omdat u bang bent voor het verraad van de liefde? Beschermt u zich tegen het leed door een pantser van onverschilligheid? Hebt u uzelf verhard terwijl u zacht zoudt moeten zijn? Hebt u uzelf van anderen afgescheiden, terwijl u die anderen in uw leven zoudt moeten opnemen? Vernietig de begeerten wat betreft de voertuigen, waarvan de ziel gebruik moet maken, maar vernietig niet de liefde, die een vermogen der ziel is. Het is beter door liefde te lijden dan haar te verwerpen en uw hart te verharden tegen alle banden van genegenheid. Lijd omwille van de liefde, zelfs als het leed bitter is; bemin, zelfs als de liefde een lijdensweg is. Het leed zal voorbijgaan en de liefde voor één zal worden tot liefde voor velen. Maar hij, die dynamisch wil leven, moet zich overgeven aan de beweging van het leven, door vreugde de essentie van Goddelijke vreugde lerend, door leed het leed van anderen begrijpend. Want hoe kan hij, die niet werkelijk heeft liefgehad, de realiteit van universele liefde kennen? Hoe kan hij, die niet door de schaduwen van het leed is gegaan, medelijden voelen voor alle lijden? Ontwijk de emoties niet, laat hen in u leven, verpersoonlijk ze; laat ze u van het statische naar het dynamische voeren; verlies u in sterke idealistische gevoelens, grote golven van macht, aspiraties, het besef van de schoonheid van alle leven — maar maak hen tot goede dienaren, niet tot ellendige tyrannen.

Liefde is de toegangsdeur

Als u geen emoties hebt, hoe kunt u ze binnenlaten? Hoe kunt u ze levend maken? Ieder moet experimenteren om zijn eigen weg te vinden, want hoe weinig de emoties ook mogen reageren, in iedere mens is een toegangsdeur aanwezig, die uniek is voor deze mens. Maar welke ook de methode is, zij moet natuurlijk en eenvoudig zijn, opdat zij niet in kunstmatigheid ontaardt.

De eenvoudigste manier is warme, persoonlijke liefde. Als u geen genegenheid voelt, als u koud, formeel, onverschillig bent en niet van mensen houdt, als u niemand hebt voor wie u liefde voelt in enige graad van toegewijde intensiteit, niemand aan wie u denkt met een verterend vuur, dan moet u iemand of iets, een kind, een dier, een principe, een voorwerp van eerbied als b.v. Christus, zien te vinden om uw emoties te spuien. Elke dag moet u uw hart voelen gloeien van liefde en het uitputten in liefde's dienst aan de geliefde. Van persoonlijke liefde, onbaatzuchtig, niets voor zichzelf begerend dan het geven van zichzelf, zult u groeien tot die onpersoonlijke liefde, die alle leven omvat.

Alleen wanneer het hart de tragedie van de wereld diep voelt, kunt u veilig het lijden beschouwen als een deel van de karmische wet van actie en reactie; alleen dan kunt u aan de koude en de onverschilligheid ontkomen, die ontstaan zijn door het niet begrijpen van die wet.

Als u enigmatische vreugde en verdriet hebt doorleefd, kunt u zich op gelijke wijze bewust worden

van de schoonheid die zelfs het eenvoudigste leven omgeeft en haar gaan doorleven. Laat gerust de pracht van een zonsondergang u onder de indruk brengen en u beroeren; laat de vorm van een boom, zacht licht en diepe schaduwen u ontroeren; laat muziek u belevendigen en verheffen. Maar u moet op uw hoede zijn voor de mogelijkheid, dat u in de zonsondergang slechts een weersvoorspelling gaat zien, of dat u in muziek slechts het verhaal van de techniek, die zij vereist, ontdekt. Ge moet de lagere gedachtenwereld ontstijgen en de regionen der ziel binnentreden; ontdek de sfeer van die wereld en leer haar te betreden wanneer u dit wenst.

De liefde die ontwaakt is, moet nu een uitweg vinden in kleine diensten aan de geliefde bewezen, of in dienstbaarheid aan een grote zaak, emoties, die verrijkt zijn door klank, vorm en kleur, moeten bevrijding vinden in scheppend werk: schilderen, het aanleggen van een tuin, het maken van een handwerk of een cake. Belangrijk is niet dat het resultaat prijzenswaard is, maar dat scheppende krachten, die tot dusverre sluimerend waren gebleven, in activiteiten tot uitdrukking komen. Zoals door een verstandig gebruik het denkvermogen groeit, zo groeien ook de emoties.

Als er — in en door dit alles heen — perioden van rustige meditatie, aangevuld door meditatief leven, zijn, zal de uiterlijke mens afgestemd worden op de innerlijke, en zijn hele wezen zal levend en bewust worden. De krachten der ziel zullen voortdurend meer en meer tot uitdrukking komen, zodat van hem een schoonheid zal uitstralen, die veel meer

indruk maakt dan de schoonheid der natuur. Ze geeft hun, die haar goddelijke gaven bezitten, een vreemde, onverklaarbare macht; ze vergroot de geestkracht, ze brengt vrede onder de mensen. Hij, die eenmaal zulke schoonheid heeft aanschouwd, vergeet haar aanblik nimmer. Op de schoonheid van de ziel zal een nieuwe beschaving gebouwd worden.

Aanbevolen lectuur: „De opbouw van het karakter”, Ernest Wood; „De mens en zijn lichamen”, Annie Besant; „Het leven van de mens in drie werelden”, Annie Besant.

THEOSOFISCHE
BIBLIOTHEEK
Tolstraat 154 Amsterdam

1 SEP. 2012